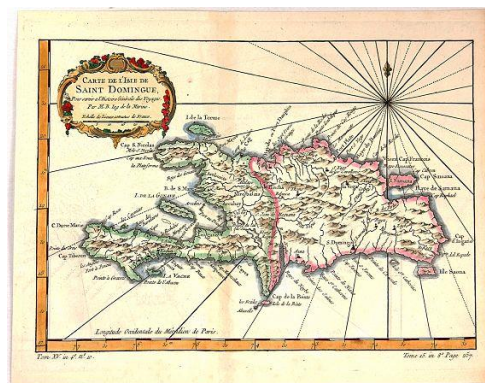

Haïti: Hoe slaven een eigen natie stichtte.

Het is 1804, de Fransen geven op en verlaten de toenmalige kolonie Saint-Domingue. Na de dood van een van de meest prominente figuren in deze revolutie genaamd Toussaint Louverture (een ex slaaf) roept Jean Jacques Dessalines een nieuwe staat in het leven, genaamd de zwarte republiek van Haïti. Dit staat in de geschiedenisboeken bekend als de enige succesvolle slavenopstand in de geschreven geschiedenis van de mensheid, maar hoe is het zo gekomen en hoe heeft deze republiek tot de dag van vandaag stand gehouden?

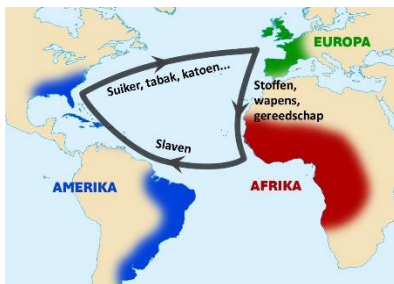
Het begin en belang van Saint-Domingue

Het is de 18^e eeuw en de Europese expansie is in volle gang, Europese grootmachten als Spanje, Portugal, Nederland en Engeland gaan buiten het continent opzoek naar grondstoffen en specerijen dit niet of nauwelijks in Europa te verbouwen of te vinden zijn. Voornamelijk in Indië en de Nieuwe Wereld (Noord en Zuid Amerika). Ook Frankrijk nam deel aan deze Europese expansie en kreeg het recht om een kolonie te starten op een deel van het eiland in de Caribische Zee. Ze noemde dit deel van het eiland Saint-Domingue en deelde het eiland met de Spanjaarden, deze noemde hun kant Santo Domingo wat nu in het heden de Dominicaanse Republiek is.

De oude kaart van Saint-Domingue (groen) en Santo Domingo (Rood). Bron: Swaen.com, Maker: Jacques-Nicolas Bellin.

De voornaamste reden om de Nieuwe Wereld te koloniseren waren specerijen zoals cacao en suikerriet, door het klimaat groeit dit veel makkelijker in koloniën als Saint-Domingue, het leverde veel geld op en het duurde dan ook niet lang voordat de Fransen er heen gingen om plantages te starten. Deze plantages werden in het begin bewerkstelligd door zogenoemde indianen (de originele bevolking van de Nieuwe Wereld), maar omdat deze in grote getalen stierven door ziektes die de Europeanen over brachten zoals de pest, moesten de plantagebazen op zoek naar slaven die wel bestand waren tegen deze ziekten en dat waren in dit geval de Afrikanen. Dit zette de Trans-Atlantische slavenhandel in werking. Europeanen haalde in Afrika slaven, dit waren meestal gevangen van een rivaliserende stam. Vanuit Afrika werden deze verkochte slaven naar de Nieuwe Wereld gebracht en de specerijen die zij verbouwden werden op hun buurt weer meegenomen naar Europa voor de verkoop.

De Trans-Atlantische slavenhandel in werking. Bron: Wikipedia.org

Het gevaar van winst

De grond en het klimaat van Saint-Domingue waren (te) ideaal om suiker en koffie te verbouwen. Het was in de 18^e eeuw de rijkste en meest winstgevende kolonie van heel de wereld. Ongeveer 40% van de suiker en 60% van de koffie(bonen) die in Europa geconsumeerd werd, kwam uit Saint-Domingue. De plantagebazen in Saint-Domingue hadden het goed en er kwam een drang om meer te verbouwen en dus om meer geld te verdienen, maar dan heb je wel meer mensen nodig die op de plantage werken en dus werd Saint-Domingue overspoelt met slaven, zodat er meer verbouwt kon worden. Maar liefst een half miljoen (500.000) tot slaafgemaakte Afrikanen worden naar het eiland gestuurd, terwijl er maar 30.000 Franse kolonisten zich op het eiland bevonden. De slaafgemaakte werden zo slecht behandeld dat ze vaak maar enkele jaren op de plantages overleefden, hoe zou dit toch fout kunnen gaan?

De Franse Revolutie

Intussen in het land van de bezetters word er in 1789 de Bastille bestormt. De Franse Revolutie breekt uit, opstaan tegen mensen met autoriteit die het leven van de gewonde burger zuur maken, Liberté (vrijheid), Egalité (gelijkheid) en Fraternité (broederschap) zijn de drie belangrijkste woorden tijdens deze Revolutie. Nieuws van de Revolutie bereikt op logischer wijze ook Saint-Domingue, een opstand waarbij een onderdrukte partij op gewelddadige wijze de onderdrukkers wilt aanpakken en gelijkheid wil klonk voor sommige slaven erg bekend, zo was de Franse Revolutie hoe ironisch dat ook mag klinken mede de inspiratie voor de Haïtiaanse Revolutie.

De Bestorming van de Bastille (1789), wat voor vele het begin van de Franse Revolutie kenmerkt. Bron: historiek.net

Op weg naar menselijkheid

Dat de slaven gekeken hadden naar wat er in Frankrijk gebeurde was duidelijk want 2 jaar later in 1791 brak de Haïtiaanse Revolutie uit. Plantages werden in brand gestoken en slaven kwamen op tegen hun bazen. Meestal waren dit soort pogingen van slaven vaak van korte duur, maar de Fransen hadden een probleem. Door deze slaven opstand vocht het land op drie verschillende fronten. Ze waren naast deze

opstand ook in oorlog met zowel Spanje als Groot-Brittannië, om maar te zwijgen dat er voor elke kolonist op het eiland een vijftien tal tot slaafgemaakte waren. Frankrijk was op dit moment op zijn zwakst en dit was het moment dat er ruimte was voor een opstand, hier komt ook Toussaint Louverte ten tonele. Toussaint was een ex slaaf maar voornamelijk een slimme strateeg die ook militair inzicht had, hij wist dat hij gebruik moest maken van de situatie waar Frankrijk op dat moment in verkeerde en werd het gezicht van de opstandelingen. De slaven wilden hun rechten terug.

Een slaven opstand in Saint-Domingue in

1791. Bron: Wikipedia.com

De opstand gaat verder

Toussaint Louverture riep in 1801 na een succesvolle opstand al de zwarte republiek Haïti uit, deze naam werd door de originele bevolking van het eiland al gebruikt voordat de Fransen op het eiland kwamen. Desondanks dat de Fransen hadden gezegd dat ze de slavernij gingen afschaffen werd onder bevel van Napoleon Bonaparte een expeditie naar Saint-Domingue gerealiseerd. Louverture werd opgepakt en meegenomen naar Frankrijk waar hij stierf in 1803, de Fransen hoopte dat met het weghalen van Louverture Frankrijk opnieuw de macht kon overnemen op het eiland. Maar Louverture zijn laatste woorden voor hij stierf bleken boekdelen te spreken over de Haïtiaanse Revolutie . *‘Je hebt dan wel de stam van de boom omgehakt, maar deze zal blijven groeien’*. De bevolking van Saint-Domingue zou nooit zomaar opgeven.

En gelijk had hij, na het verdwijnen van Louverture kwam Jean-Jacques Dessalines op de voorgrond. Hij was onder leiding van Louverture een van de uitblinkers in het (opstand) leger en werd hij al gezien als de gedroomde opvolger van Louverture. Nadat de Fransen op een ander koloniaal eiland in de Caraïben genaamd Guadeloupe de slavernij terug invoerde waren ze op Saint-Domingue bang dat dit hier zou gaan gebeuren. Nadat de Britten de weg naar het eiland blokkeerde hadden de Fransen geen schijn van kans meer op het eiland en na de slag van Vertières versloeg Dessalines de Fransen voorgoed.

De Aftermath

In 1804 word dan eindelijk het land officieel omgedoopt tot Haïti en verklaart Dessalines zich tot keizer van het land genaamd Jacob I. Hiermee werd Haïti het eerste zwarte onafhankelijke land van de wereld en het tweede onafhankelijke land van de Nieuwe Wereld sinds de Europese expansie. Toch was het niet allemaal rooskleurig, Dessalines liet iedereen die maar iets weghad van een niet zwarte kleur executeren. Meer dan 3.000 mensen vonden hier de dood, ook al was je een mulat (een kind van een Europese en een Afrikaanse ouder). Er was nog steeds een versie van dwangarbeid op het eiland. Jacob I wist hoe het land in puin lag en de plantages nog steeds bewerkt zouden moeten worden en dat het leger fit moest blijven, anders zouden de Fransen zomaar weer binnen kunnen vallen, ondanks dat dit geen slavernij was, was het wel dwangarbeid. De Haïtiaanse Revolutie heeft ongeveer 350.000 levens gekost, maar was wel de eerste en nog steeds enige succesvolle slavenopstand in de geschiedenis van de mensheid.

Standbeeld van Jacob I in Port-au- Prince in Haïti. Bron:

wikipedia.org

Tot slot

Het leven in Haïti is tot nog toe niet makkelijk, het is nu een van de armste landen ter wereld en er vindt ook nog veel criminaliteit plaats. Het is een land waarbij de Rijksoverheid een geheel rood reisadvies geeft. Er hangt veel armoede en ontevredenheid schuil achter de steden van Haïti, maar dat haalt niet weg hoe uniek hun verhaal is en hoe het land is

zoals het nu is, want zo is Haïti in zijn huidige vorm ontstaan en zo stichtte een slavenpopulatie zijn eigen (nog steeds bestaande) natie.

Ben je nieuwsgierig geworden na dit artikel of wil je meer van dit soort unieke verhalen lezen neem dan een kijkje bij mijn andere artikelen op de site www.achterdewereldkaart.nl

